ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

2020

Դրամավարկային քաղաքականության ծրագրի կատարման հաշվետվություն

2019

1 - 4
եռամսյակներ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

Հաստատված է
Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի խորհրդի
28.02.2020 թ. թիվ 27Ա որոշմամբ

ԴՐԱՄԱՎԱՐԿԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

(2019 թ. 1-ին եռ. - 4-րդ եռ.)

2019 թվականին, պահպանվող ցածր գնաճային միջավայրի պարագայում, ՀՀ կենտրոնական բանկն իրականացրել է գնաճի աստիճանական վերականգնմանը և միջնաժամկետում նպատակային ցուցանիշին մոտեցնելուն ուղղված դրամավարկային քաղաքականություն: Տարվա ընթացքում ցածր գնաճային միջավայրը պայմանավորող հիմնական գործոններն են եղել այդ ժամանակահատվածում իրականացված սպասվածից ավելի զսպողական հարկաբյուջետային քաղաքականությունը, արտաքին աշխարհից փոխանցված գնանկումային ազդեցությունները, ինչպես նաև դրսևորված որոշ կառուցվածքային գործոններ, ինչպիսիք են ապրանքային շուկայում մրցակցության աճը և պահանջարկի տեղաշարժը կարճաժամկետ սպառման ապրանքների շուկայից երկարաժամկետ սպառման ապրանքների շուկա: Այս իրավիճակում ԿԲ-ն 2019 թ. ընթացքում շարունակել է իրականացնել խթանող դրամավարկային քաղաքականություն, այդ թվում՝ երկու անգամ թուլացնելով դրամավարկային պայմանները, գնաճի նպատակային ցուցանիշին կանխատեսվող 3 տարվա հորիզոնում հասնելու համար:

1. ԴՐԱՄԱՎԱՐԿԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

2019 թվականի առաջին եռամսյակի դրամավարկային քաղաքականության ծրագրի համաձայն՝ 2019 թ. սկզբին պահպանվելու էր ցածր գնաճային միջավայր, և Կենտրոնական բանկը շարունակելու էր իրականացնել խթանող դրամավարկային քաղաքականություն: Վերջինիս և սպասվող մակրոտնտեսական զարգացումների ներքո 12-ամսյա գնաճն առաջիկայում դեռևս պետք է պահպանվեր ցածր մակարդակում, քանի որ Կենտրոնական բանկը նախապատվությունը տալիս էր գնաճի աստիճանական վերականգնմանը՝ գնահատելով, որ ցածր գնաճը ձևավորված միջավայրում կնպաստեր երկարաժամկետ գնաճային սպասումների խարսխմանը և եկամուտների գնողունակության պահպանմանը, իսկ միջնաժամկետում կկայունանար նպատակային 4% ցուցանիշի շուրջ: Կանխատեսվում էր նաև, որ, բազային սցենարով մակրոտնտեսական զարգացումների պարագայում, միջնաժամկետ հատվածում գնաճի նպատակի իրագործման համար ԿԲ-ն կպահպաներ խթանող պայմաններն անհրաժեշտ երկար ժամանակահատվածում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում գնաճը ձևավորվել է ծրագրված ցուցանիշից ցածր մակարդակում: Շեղումը հիմնականում պայմանավորվել է այդ ընթացքում սպասվածի համեմատությամբ առավել զսպողական հարկաբյուջետային քաղաքականության իրականացմամբ և արտաքին աշխարհում սպասվածից թույլ պահանջարկով: Միաժամանակ, տարվա ընթացքում դրսևորվել են գնաճը զսպող որոշ առաջարկի գործոններ, որոնք են՝ ներքին գների վրա արտաքին աշխարհում ձևավորված ցածր

գների փոխանցվող ազդեցությունը, ապրանքային շուկաներում շարունակաբար ավելացող մրցակցությունը, ինչը փոխում է կազմակերպությունների գնագոյացման վարքագիծն ու նվազեցնում դրանց հավելադիրները, և տնտեսության ոչ արտահանելի հատվածում ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության աճը:

ՀՀ ԿԲ կանխատեսումների համաձայն՝ կարճաժամկետում 12-ամսյա գնաճը կպահպանվի նպատակային ցուցանիշից ցածր մակարդակում, իսկ միջնաժամկետում աստիճանաբար կավելանա՝ կանխատեսվող հորիզոնի վերջում կայունանալով նպատակային ցուցանիշի շուրջ

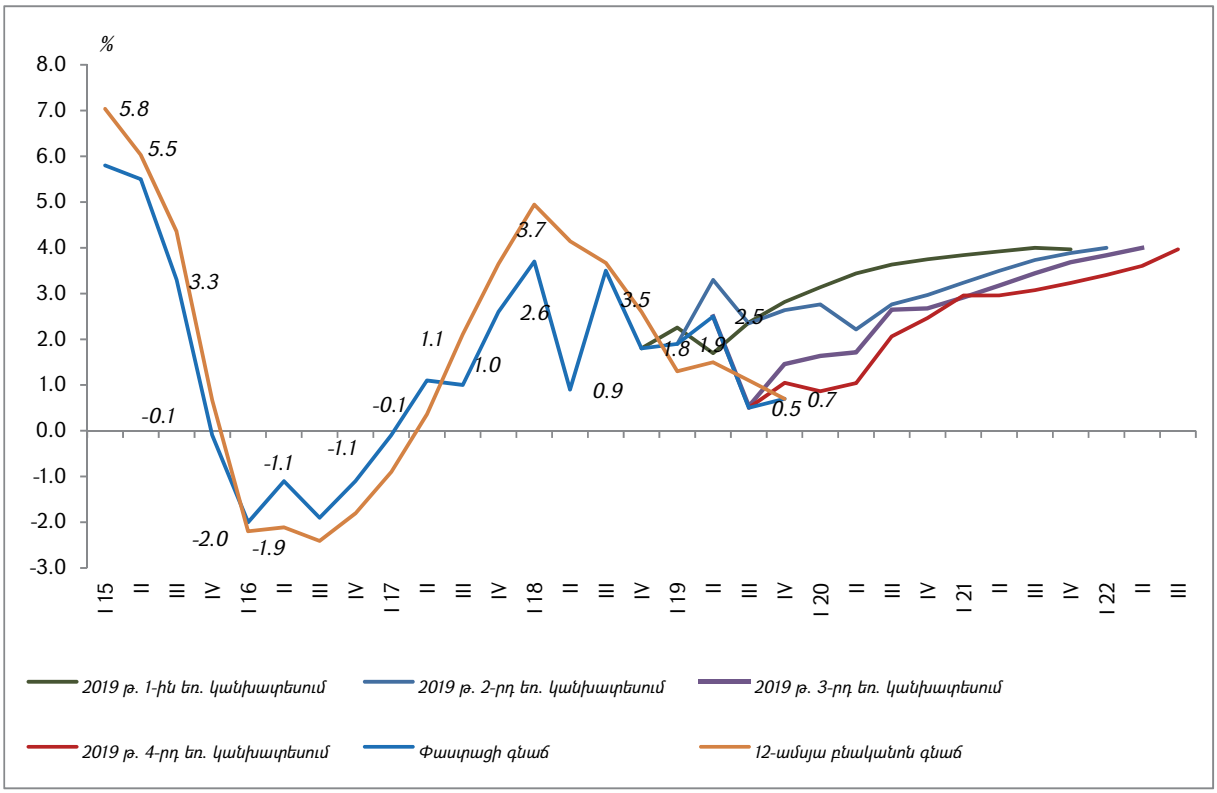

2019 թ-ի ընթացքում, պահպանվող ցածր գնաճային միջավայրում, ԿԲ-ն շարունակել է վարել խթանող դրամավարկային քաղաքականություն, սակայն ***մշտապես նախապատվությունը տրվել է գնաճի՝ իր նպատակային ցուցանիշի շուրջ աստիճանական խարսխմանը***, քանի որ, ըստ ԿԲ գնահատման, ձևավորված մակրոտնտեսական իրավիճակում ցածր գնաճը նպաստում է երկարաժամկետ գնաճային սպասումների խարսխմանը և եկամուտների գնողունակության պահպանմանը: Հաշվի առնելով հարկաբյուջետային քաղաքականության սպասվածից ավելի զսպող ընթացքը և համաշխարհային տնտեսության աճի տեմպերի շարունակական դանդաղումն ու հիմնական ապրանքների միջազգային շուկայում գնաճային միջավայրի թուլացումը, Կենտրոնական բանկը փոքր-ինչ ավելացրել է դրամավարկային պայմանների խթանման չափը և իջեցրել վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքը առաջին և երրորդ եռամսյակներում՝ 0.25-ական տոկոսային կետով: Միաժամանակ, ԿԲ-ն շարունակել է ֆինանսական շուկային ազդակ տալ այն մասին, որ կանխատեսվող մակրոտնտեսական զարգացումների պարագայում խթանող պայմանները կպահպանվեն անհրաժեշտ երկար ժամանակահատվածում՝ միջնաժամկետում գնաճի նպատակի իրագործման համար:

2. ԳՆԱՃԸ ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

2019 թվականի ընթացքում 12-ամսյա գնաճը պահպանվել է ցածր մակարդակում և ցուցաբերել տատանողական վարքագիծ՝ պայմանավորված բերքի սեզոնայնության տեղաշարժի հետևանքով գյուղմթերքի գների փոփոխություններով: Այսպես, 1-ին կիսամյակում այն աճել է՝ հունիսի վերջին հասնելով 2.5%-ի, իսկ երկրորդ կիսամյակում աստիճանաբար նվազել՝ տարեվերջին կազմելով տ/տ 0.7%: Նշված ժամանակահատվածում բնականոն գնաճի 12-ամսյա ցուցանիշը ևս նվազել է և կազմել 0.7%, իսկ կարգավորվող ծառայությունների սակագների և սեզոնային պարենային ապրանքների տ/տ աճը համապատասխանաբար եղել է 0.3% և 1.8%:

Սեզոնային պարենային ապրանքների տ/տ աճն ամբողջովին պայմանավորվել է «Բանջարեղեն» ապրանքախմբի 5.9% աճով (ընդհանուր նպաստումը տ/տ գնաճին՝ 0.3 տոկոսային կետ), իսկ «Մրգեր» և «Ձու» ապրանքախմբերում արձանագրվել է համապատասխանաբար 2.7% և 4.0% գնանկում:

Բնականոն գնաճի տ/տ աճը հիմնականում պայմանավորվել է «Հացաբուլկեղեն և ձավարեղեն», «Ծխախոտային արտադրատեսակներ», «Ալկոհոլային խմիչքներ», ինչպես նաև ոչ պարենային ապրանքներից «Հագուստ», «Կոշիկ» և «Վառելիք» ապրանքախմբերի համապատասխանաբար 3.9%, 7.5%, 2.8%, 1.5%, 4.4% և 2.8% աճով (ընդհանուր նպաստումը տ/տ գնաճին՝ շուրջ 0.8 տոկոսային կետ): Չկարգավորվող ծառայությունների սակագների աճը կազմել է 1.9%՝ պայմանավորված օդային մարդատար տրանսպորտի ծառայությունների, կրթության և բուժծառայությունների սակագների համապատասխանաբար 7.5%, 3.7% և 4.3% աճով (ընդհանուր նպաստումը տ/տ գնաճին՝ շուրջ 0.2 տոկոսային կետ): Միևնույն ժամանակ, պայմանավորված միջազգային շուկաներում պարենային ապրանքների գների նվազմամբ, ներքին շուկայում ևս արձանագրվել է պարենային ապրանքատեսակների գծով գնաճի զգալի թուլացում:

Հարկ է նշել, որ 2019 թվականի սկզբին որոշ ապրանքախմբերի մաքսային դրույքաչափերի փոփոխության գնաճային ազդեցությունը, ինչպես և գնահատվում էր, կազմում է շուրջ 0.3 տոկոսային կետ, որը հիմնականում պայմանավորված է թռչնամսի գների աճով: Ինչ վերաբերում է ակցիզային հարկի դրույքաչափերի փոփոխության հետևանքով ծխախոտային արտադրատեսակների և ալկոհոլային խմիչքի գների փոփոխությանը, ապա սա ևս համընկնում է ՀՀ ԿԲ գնահատականի հետ, և ընդհանուր գնաճի վրա փաստացի ազդեցությունը մոտ 0.2 տոկոսային կետ է:

Սպառողական գների աճն ըստ հիմնական նպաստում ունեցող ապրանքախմբերի[1]

Ապրանքախմբի անվանումը	**Կշիռներ**	**12-ամսյա գնաճ**	**Նպաստումը տ/տ գնաճին**
Բնականոն գնաճ	**72.7**	**0.66**	**0.48**
Հացաբուլկեղեն և ձավարեղեն	8.99	3.90	0.35
Միս	9.87	-3.45	-0.34
Յուղեր և ճարպեր	2.77	-4.86	-0.13
Շաքար	0.6	-12.39	-0.07
Ալկոհոլային խմիչքներ	2.77	2.76	0.08
Ծխախոտային արտադրատեսակներ	1.77	7.51	0.13
Հագուստ	2.58	1.45	0.04
Կոշիկ	1.52	4.44	0.07
Դեղագործական ապրանքներ, բժշկական սարքավորանք և սարքեր	4.83	0.22	0.01
Վառելիք	5.2	2.79	0.15
Օդային մարդատար տրանսպորտի ծառայություն	0.55	7.50	0.04
Կրթություն	1.48	3.70	0.05
Ամբուլատոր և հիվանդանոցների ծառայություն	2.99	4.30	0.13
Սեզոնային պարենային ապրանքներ	**10.5**	**1.80**	**0.19**
Ձու	1.44	-3.97	-0.06
Մրգեր	3.35	-2.72	-0.09
Բանջարեղեն	5.74	5.89	0.34
Կարգավորվող ծառայություններ	**16.7**	**0.34**	**0.06**

[1] *Նշված աղյուսակում պարենային ապրանքների կառուցվածքային փարրերի տ/տ փվյալները հաշվարկված են ԿԲ-ի կողմից՝ ՀՀ ՎԿ տեղեկատվության հիման վրա:*